

Libelleninventarisatie
Natuurmonumentengebied
Laegieskamp

In
2015

met een overzicht van incidentele waarnemingen
1992 – 2014

W.J.A. Hoeffnagel
Ankeveen

Libellen Inventarisatie Laegieskamp 2015

Copyright © 2016

W.J.A. Hoeffnagel (Willem-Jan)

Mr. J.C. Buhrmannlaan 54

1244 PH Ankeveen

035-6919356

w.j.a.hoeffnagel@hccnet.nl

Alle foto's zijn door de auteur genomen.

Inhoud

1	Inleiding.....	5
2	Methode.....	7
3	Resultaten Laegieskamp.....	8
	3.1 Laegieskamp (22-05-2015).....	8
	3.2 Laegieskamp (28-05-2015).....	8
	3.3 Laegieskamp (06-06-2014).....	9
	3.4 Laegieskamp (10-07-2014).....	10
	3.5 Laegieskamp (02-08-2014).....	10
4	Conclusies.....	12
	4.1 Bespreking doelsoorten.....	12
	4.2 Overzicht 1992 tot en met 2015.....	13
	4.3 Overige soorten.....	14
5	Literatuur.....	16

Tabellen

1	Bezoekgegevens.....	7
2	Waarnemingen Laegieskamp 22-05-2015.....	8
3	Waarnemingen Laegieskamp 28-05-2015.....	9
4	Waarnemingen Laegieskamp 06-06-2015.....	9
5	Waarnemingen Laegieskamp 10-07-2015.....	10
6	Waarnemingen Laegieskamp 02-08-2015.....	11
7	Waarnemingenoverzicht 2015.....	12
8	Coördinaten van de waargenomen doelsoorten.....	13
9	Waargenomen soorten 1992 – 2015.....	14
8	Overige waargenomen soorten.....	15

Afbeeldingen

	Koraaljuffer.....	Voorblad
1	Grote keizerlibel.....	4
2	Onderzoeksgebied.....	5
3	Platbuik.....	6
4	Moerassprinkhaan.....	16

Libellen Inventarisatie Laegieskamp 2015

Routes

Route Laegieskamp 22-05-2015.....	17
Route Laegieskamp 28-05-2015.....	18
Route Laegieskamp 06-06-2015.....	19
Route Laegieskamp 10-07-2015.....	20
Route Laegieskamp 02-08-2015.....	21

Afbeelding 1: Grote keizerlibel

1 Inleiding

In 2015 is vergunning (Vergunning 2015-08) verkregen van de Vereniging Natuurmonumenten om een gebied te inventariseren op het voorkomen van Libellen (Odonata). Het betrof het Laegieskamp gelegen tussen de Hilversumse Meent en Bussum.

Afbeelding 2: Onderzoeksgebied (bron GoogleMaps)

Bij deze inventarisatie is met nadruk gezocht naar een aantal doelsoorten waarvan de aanwezigheid een indruk geeft van de kwaliteit van het gebied.

Libellen Inventarisatie Laegieskamp 2015

De lijst van onderzochte doelsoorten betreft:

- Koraaljuffer – *Ceriagrion tenellum*
- Vroege glazenmaker – *Aeshna isosceles*
- Bruine glazenmaker – *Aeshna grandis*
- Groene glazenmaker – *Aeshna viridis*
- Paardenbijter – *Aeshna mixta*
- Grote keizerlibel – *Anax imperator*
- Glassnijder – *Brachytron pratense*
- Bruine korenbout – *Libellula fulva*
- Platbuik – *Libellula depressa*
- Vuurlibel – *Crocothemis erythraea*
- Gevlekte witsnuitlibel – *Leucorrhinia pectoralis*.

Buiten de doelsoorten werden ook alle andere libellensoorten genoteerd.

Hoewel de focus sterk gericht was op libellen zijn ook vele andere dieren soorten waargenomen. Deze worden ook in dit rapport gepresenteerd (voor zover waargenomen en op naam gebracht).

Afbeelding 3: Platbuik

2 Methode

Het gebied is een aantal keren bezocht (zie Tabel 1). Vanwege de weersomstandigheden en eigen vakantie(s) lukte het niet om het gebied vaker te bezoeken of op andere data. Tijdens de inventarisaties die uitgevoerd werden waren de omstandigheden behoorlijk goed. Door de spreiding in tijd is een goede indruk gekregen van de aanwezigheid van de te verwachten doelsoorten.

Waarnemingsdata en weersomstandigheden			
Datum	Bewolking	Windsnelheid	Temperatuur
22-05-2015	Half	Matig	20 °C
28-05-2015	Half	Matig	18 °C
06-06-2015	Geen	Matig	22 °C
10-07-2015	Licht	Weinig – matig	24 °C
02-08-2015	Licht	Weinig	25 °C

Tabel 1: Bezoekgegevens

Tijdens de bezoeken werden de libellensoorten genoteerd waarbij de aantallen van de doelsoorten exact werden bepaald en gemarkeerd. De aantallen van de niet-doelsoorten werden bepaald in een aantal categorieën (1, 2, 3, 4, 5, 6 – 25, 26 – 50, 51 – 100 en > 100).

De locaties van de waargenomen doelsoorten werden met behulp van een Garmin GPSmap 60CSx via markeerpunten aangegeven op de digitale TOPOnl stafkaart. De gelopen routes met de markeerpunten van waargenomen doelsoorten zijn te vinden op de kaarten aan het eind van dit rapport.

Het gebied wordt begraaasd door runderen. Vanwege de aanwezigheid van een (nogal nieuwsgierig) kalf was een stuk van het terrein een groot deel van het inventarisatie seizoen afgezet. Deze stukken zijn in 2015 dus beperkt onderzocht.

3 Resultaten Laegieskamp

3.1 Laegieskamp (22-05-2015)

De route van deze inventarisatie is te vinden op pagina 17.

Tijdens deze eerste ronde werden negen soorten waargenomen met twee doelsoorten.

Laegieskamp 22-05-2015			
Doelsoorten [NL]	[Wet.]	Aantal	Markeerpunt
Vroege glazenmaker	Aeshna isoceles	1	M629
Grote keizerlibel	Anax imperator	1	M630
Overige soorten [NL]	[Wet.]	Aantal	
Lantaarntje	Ischnura elegans	6-25	
Vuurjuffer	Pyrrhosoma nymphula	6-25	
Watersnuffel	Enallagma cyathigerum	51-100	
Azuurwaterjuffer	Coenagrion puella	1	
Variabele waterjuffer	Coenagrion pulchellum	6-25	
Grote roodoogjuffer	Erythromma najas	51-100	
Gewone oeverlibel	Orthetrum cancellatum	6-25	

Tabel 2: Waarnemingen Laegieskamp 22-05-2015

3.2 Laegieskamp (28-05-2015)

De route van deze inventarisatie is te vinden op pagina 18.

Tijdens deze ronde werden twee van de doelsoorten waargenomen. In totaal werden acht soorten waargenomen.

Libellen Inventarisatie Laegieskamp 2015

Laegieskamp			
28-05-2015			
Doelsoorten [NL]	[Wet.]	Aantal	Markeerpunt
Glassnijder	Brachytron pratense	1	M637
Glassnijder	Brachytron pratense	1	M639
Platbuik	Libellula depressa	1	M638
Overige soorten [NL]	[Wet.]	Aantal	
Lantaarntje	Ischnura elegans	6-25	
Variabele waterjuffer	Coenagrion pulchellum	>100	
Vuurjuffer	Pyrrhosoma nymphula	1	
Azuurwaterjuffer	Coenagrion puella	>100	
Watersnuffel	Enallagma cyathigerum	6-25	
Gewone oeverlibel	Orthetrum cancellatum	6-25	

Tabel 3: Waarnemingen Laegieskamp 28-05-2015

3.3 Laegieskamp (06-06-2015)

De route van deze inventarisatie is te vinden op pagina 19.

Deze keer waren er vijf doelsoorten. In totaal werden 12 soorten waargenomen. De opvallendste soort was de Bruine korenbout die voor het eerst werd waargenomen sinds 1992. Verder is de Koraaljuffer het noemen waard. Dit is een soort die voornamelijk voorkomt op zure vennen op de hoge zandgronden.

Laegieskamp			
06-06-2015			
Doelsoorten [NL]	[Wet.]	Aantal	Markeerpunt
Koraaljuffer	Ceriagrion tenellum	5	M661
Glassnijder	Brachytron pratense	1	M663
Vroege glazenmaker	Aeshna isoceles	1	M659
Bruine korenbout	Libellula fulva	1	M662
Bruine korenbout	Libellula fulva	1	M664
Platbuik	Libellula depressa	2	M660
Overige soorten [NL]	[Wet.]	Aantal	
Lantaarntje	Ischnura elegans	26-50	
Variabele waterjuffer	Coenagrion pulchellum	26-50	
Azuurwaterjuffer	Coenagrion puella	6-25	
Grote roodoogjuffer	Erythromma najas	51-100	
Watersnuffel	Enallagma cyathigerum	6-25	
Gewone oeverlibel	Orthetrum cancellatum	6-25	
Vierlek	Libellula quadrimaculata	26-50	

Tabel 4: Waarnemingen Laegieskamp 06-06-2015

Libellen Inventarisatie Laegieskamp 2015

3.4 Laegieskamp (10-07-2015)

De route van deze inventarisatie is te vinden op pagina 20.

Deze keer waren er drie doelsoorten. In totaal werden acht soorten waargenomen.

Laegieskamp 10-07-2015			
Doelsoorten [NL]	[Wet.]	Aantal	Markeerpunt
Koraaljuffer	<i>Ceriagrion tenellum</i>	6-25	M709
Grote keizerlibel	<i>Anax imperator</i>	1	M710
Grote keizerlibel	<i>Anax imperator</i>	1	M711
Platbuik	<i>Libellula depressa</i>	1	M708
Overige soorten [NL]	[Wet.]	Aantal	
Lantaarntje	<i>Ischnura elegans</i>	>100	
Watersnuffel	<i>Enallagma cyathigerum</i>	51-100	
Gewone oeverlibel	<i>Orthetrum cancellatum</i>	>100	
Vierlek	<i>Libellula quadrimaculata</i>	6-25	
Bruinrode heidelibel	<i>Sympetrum striolatum</i>	6-25	

Tabel 5: Waarnemingen Laegieskamp 10-07-2015

3.5 Laegieskamp (02-08-2015)

De route van deze inventarisatie is te vinden op pagina 21.

Deze keer waren er vier doelsoorten. Opvallend was het exemplaar van de bruine glazenmaker. Ook in andere gebieden werden ze vaker en in grotere aantallen waargenomen. Verder was de Koraaljuffer op meerdere plekken te vinden. In totaal waren er deze keer 11 soorten.

Libellen Inventarisatie Laegieskamp 2015

Laegieskamp			
02-08-2015			
Doelsoorten [NL]	[Wet.]	Aantal	Markeerpunt
Koraaljuffer	Ceriagrion tenellum	6-25	M716
Koraaljuffer	Ceriagrion tenellum	26-50	M718
Koraaljuffer	Ceriagrion tenellum	2	M719
Bruine glazenmaker	Aeshna grandis	1	M717
Paardenbijter	Aeshna mixta	1	M714
Grote keizerlibel	Anax imperator	1	M715
Overige soorten [NL]	[Wet.]	Aantal	
Lantaarntje	Ischnura elegans	51-100	
Watersnuffel	Enallagma cyathigerum	51-100	
Kleine roodoojuffer	Erythromma viridulum	1	
Gewone oeverlibel	Orthetrum cancellatum	>100	
Steenrode heidelibel	Sympetrum vulgatum	6-25	
Bruinrode heidelibel	Sympetrum striolatum	26-50	
Bloedrode heidelibel	Sympetrum sanguineum	26-50	

Tabel 6: Waarnemingen Laegieskamp 02-08-2015

4 Conclusies

Dit was een eerste integrale inventarisatie van libellen in dit.

Het eindresultaat voor 2015 is te zien in Tabel 7.

Resultaat van de Inventarisatie 2015	
Doelsoorten	Laegieskamp
Koraaljuffer	X
Vroege glazenmaker	X
Bruine glazenmaker	X
Glassnijder	X
Paardenbijter	X
Grote keizerlibel	X
Platbuik	X
Bruine korenbout	X
Aantal doelsoorten soorten	8
Overige soorten	Laegieskamp
Lantaantje	X
Vuurjuffer	X
Variabele waterjuffer	X
Azuurwaterjuffer	X
Watersnuffel	X
Grote roodoogjuffer	X
Kleine roodoogjuffer	X
Gewone oeverlibel	X
Viervlek	X
Steenrode heidelibel	X
Bruinrode heidelibel	X
Bloedrode heidelibel	X
Aantal overige soorten	12
Totaal aantal soorten	20

Tabel 7: Waarnemingen overzicht 2015

4.1 Bespreking doelsoorten

In 2015 werden acht doelsoorten waargenomen van 11 soorten waar naar gezocht is. Er zijn dus drie doelsoorten niet waargenomen:

- Groene glazenmaker: deze soort is volledig gebonden aan Krabbescheer, maar deze plant komt in het onderzochte gebied niet voor.
- Gevlekte witsnuit: erg kritische soort.
- Vuurlibel: alhoewel deze soort met een opmars richting het noorden bezig is, is het mijn ervaring in onze omgeving dat deze soort overal wel waar te nemen is maar op zeer onregelmatige basis en dan in kleine aantallen. Wel is de Vuurlibel in 2014 in dit gebied gezien.

Van de overige soorten kan gezegd worden dat het voor deze omgeving vrij normale soorten zijn.

Libellen Inventarisatie Laegieskamp 2015

De coördinaten waar de doelsoorten zijn waargenomen zijn opgenomen in de onderstaande tabel 8.

Soort [Ned.]	Soort [Wet.]	Aantal	Markeerpunt	Datum / tijd	GPS coördinaten
Vroege glazenmaker	Aeshna isosceles	1	629	22-MAY-15 14:14:39	N52 16.650 E5 08.448
Grote keizerlibel	Anax imperator	1	630	22-MAY-15 14:58:08	N52 16.640 E5 08.273
Glassnijder	Brachytron pratense	1	637	28-MAY-15 14:29:57	N52 16.603 E5 08.545
Platbuik	Libellula depressa	1	638	28-MAY-15 14:33:52	N52 16.612 E5 08.525
Glassnijder	Brachytron pratense	1	639	28-MAY-15 14:47:19	N52 16.629 E5 08.474
Vroege glazenmaker	Aeshna isosceles	1	659	06-06-15 13:43	N52 16.611 E5 08.533
Platbuik	Libellula depressa	2	660	06-06-15 13:50	N52 16.611 E5 08.500
Koraaljuffer	Ceriagrion tenellum	5	661	06-06-15 13:55	N52 16.624 E5 08.483
Bruine korenbout	Libellula fulva	1	662	06-06-15 14:01	N52 16.629 E5 08.479
Glassnijder	Brachytron pratense	1	663	06-06-15 14:14	N52 16.663 E5 08.409
Bruine korenbout	Libellula depressa	1	664	06-06-15 14:18	N52 16.715 E5 08.378
Platbuik	Libellula depressa	1	708	10-07-15 14:56	N52 16.612 E5 08.515
Koraaljuffer	Ceriagrion tenellum	6 – 25	709	10-07-15 15:06	N52 16.626 E5 08.480
Grote keizerlibel	Anax imperator	1	710	10-07-15 15:29	N52 16.596 E5 08.436
Grote keizerlibel	Anax imperator	1	711	10-07-15 15:33	N52 16.584 E5 08.480
Paardenbijter	Aeshna mixta	1	714	02-08-15 12:05	N52 16.601 E5 08.548
Grote keizerlibel	Anax imperator	1	715	02-08-15 12:21	N52 16.611 E5 08.497
Koraaljuffer	Ceriagrion tenellum	6 – 25	716	02-08-15 12:22	N52 16.613 E5 08.494
Bruine glazenmaker	Aeshna grandis	1	717	02-08-15 12:26	N52 16.616 E5 08.492
Koraaljuffer	Ceriagrion tenellum	26 – 50	718	02-08-15 12:28	N52 16.625 E5 08.479
Koraaljuffer	Ceriagrion tenellum	2	719	02-08-15 12:43	N52 16.660 E5 08.408

Tabel 8: Coördinaten van de waargenomen doelsoorten

4.2 Overzicht 1992 tot en met 2015

In 2015 is voor het eerst een integrale inventarisatie van libellen uitgevoerd. In de loop van de jaren zijn echter heel wat waarnemingen in het gebied gedaan. Een samenvatting van de soorten die in de diverse jaren zijn gezien wordt gepresenteerd in Tabel 9. Daarbij valt de fluctuatie in de jaartotalen op. Dit is echter niet representatief voor de werkelijk aanwezige aantallen soorten. Het komt puur door de aantallen bezoeken en wanneer deze bezoeken in het libellenseizoen vielen.

Over de jaren zijn in totaal 28 libellensoorten waargenomen. Dat is vergelijkbaar met bijvoorbeeld Hollands Ankeveen met ook 28 soorten en Zanderij Crailoo met 27 soorten.

Libellen Inventarisatie Laegieskamp 2015

Overzicht observaties Laegieskamp 1992 – 2015												
Soorten	1992	1993	2002	2003	2004	2006	2007	2008	2009	2014	2015	Totaal
Koraaljuffer										X	X	X
Gewone pantserjuffer			X	X								X
Zwervende pantserjuffer				X								X
Houtpantserjuffer			X	X	X			X				X
Lantaamtje	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X
Vuurjuffer	X			X		X			X	X	X	X
Variabele waterjuffer	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X
Azuurwaterjuffer			X	X	X	X	X		X	X	X	X
Bruine winterjuffer								X	X			X
Watersnuffel			X	X	X					X	X	X
Grote roodoogjuffer	X	X	X	X	X	X	X			X	X	X
Kleine roodoogjuffer			X	X	X						X	X
Vroege glazenmaker		X	X	X			X		X	X	X	X
Blauwe glazenmaker			X	X						X		X
Bruine glazenmaker											X	X
Glassnijder			X	X						X	X	X
Paardenbijter		X	X	X	X		X	X		X	X	X
Grote keizerlibel			X	X	X						X	X
Vuurlibel										X		X
Smaragdlibel			X			X						X
Platbuik			X			X	X			X	X	X
Vierlek			X	X	X		X			X	X	X
Bruine korenbout										X	X	X
Gewone oeverlibel	X	X	X	X	X	X	X			X	X	X
Zwarte heidelibel			X	X						X		X
Steenrode heidelibel			X	X	X			X		X	X	X
Bruinrode heidelibel										X	X	X
Bloedrode heidelibel			X	X	X			X			X	X
Totaal aantal soorten	5	6	20	20	13	8	9	5	6	19	20	28

Tabel 9: Waargenomen soorten 1992 - 2015

4.3 Overige soorten

Buiten de waarnemingen van de onderzochte libellen zijn ook nog een aantal andere soorten waargenomen (Zie Tabel 6).

Libellen Inventarisatie Laegieskamp 2015

Laegieskamp					
Datum					
Soort	22-05-2015	28-05-2015	06-06-2015	10-07-2015	02-08-2015
Zuringwants	X				
Hoornaar					X
Gouden sprinkhaan				X	
Moerassprinkhaan					X
Struiksprinkhaan					X
Grote groene sabelsprinkhaan					X
Zwartsriet dikkopje					X
St. Jacobsvlinder			X		
St. Jansvlinder				X	
Citroenvlinder		X			X
Groot dikkopje				X	
Icarusblauwtje	X				X
Klein koolwitje	X				
Groot koolwitje		X		X	
Oranje zandoogje				X	
Bruin zandoogje				X	
Dagpauwoog	X		X	X	X
Klein geaderd witje	X		X	X	X
Soldaatje	X				
Hoornaar					X
Bruine kikker			X	X	
Bastaardkikker			X	X	

Tabel 10: Overige waargenomen soorten

5. Literatuur

Bos, F. e.a. – Veldgids Libellen (2007) KNNV Uitgeverij 5^e druk

Dijkstra, K.D. – Field Guide to the Dragonflies of Britain and Europe (2006) British Wildlife Publishing

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie – Een actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen (Brachytron Jrg.11(2), augustus 2008)

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie – De Nederlandse Libellen (Odonata) (2002) KNNV Uitgeverij

Wildermuth, Hansruedi & Andreas Martens – Taschenlexikon der Libellen Europas (2014) Quelle & Meyer Verlag Wiebelsheim

Afbeelding 4: Moerassprinkhaan

Route Laegieskamp 22-05-2015

Route Laegieskamp 28-05-2015

Route Laegieskamp 06-06-2015

Route Laegieskamp 10-07-2015

Route Laegieskamp 02-08-2015